

Onderwerp Stand van zaken 'Aardbevingen en Stad'

Steller Jan Kleine

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 5.1.2e Bijlage(n) - Ons
Datum 16-06-2015 Uw brief van - Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief willen wij u informeren over het onderwerp aardbevingen en Stad. We willen u hiermee inzicht geven in de laatste stand van zaken over een aantal lopende projecten en activiteiten.

Nationaal Coördinator Groningen

Met ingang van 1 juni jongstleden geeft dhr. H. Alders als Nationaal Coördinator Groningen vorm en inhoud aan zowel de totstandkoming als de uitvoering van een langjarig programma. Het gaat om een integrale aanpak op het gebied van veiligheid, leefbaarheid, regionale economie en duurzaamheid voor het hele gebied, in goede samenspraak met de regio en inwoners.

Momenteel werkt de gemeente Groningen hard mee aan de inhoudelijke totstandkoming van het programma, evenals aan de opbouw van de organisatie.

De Stad werkt parallel hieraan aan een op de stad toegesneden aanpak in de vorm van een Meerjaren Ontwikkelingsprogramma (MOP). Hiermee geeft zij vorm en inhoud aan de afspraak die eerder dit jaar met de minister is gemaakt over een specifieke aanpak voor de stad. Het programma van de Stad vormt de basis voor een aanpak naar analogie van de 'stedelijke vernieuwing en het grote stedenbeleid'. We doen dit vooral via de bestaande werkstructuren en programma(leiders) binnen de gemeentelijke organisatie. De economische pijler wordt gezamenlijk uitgewerkt, vanwege het onlosmakelijke verband van stad en regio. Het doel is om kort na de zomer de eerste contouren van het meerjarenprogramma, inclusief financiële opgave en uitvoeringsprogramma 2016 gereed te hebben. De Nationaal Coördinator Groningen kan dit vervolgens als onderdeel van een totaalpakket aan de Ministerraad aanbieden.

Onderzoeken

In het Meerjaren Ontwikkelingsprogramma nemen we een aantal activiteiten op die inmiddels in gang is gezet. Het gaat daarbij primair om de onderzoeken naar de

exemplarische gebouwen, het scholenonderzoek en de scan op de openbare ruimte. Hieronder lichten we deze onderdelen toe.

1. Exemplarische gebouwen

Allereerst het onderzoek (scan) naar een aantal exemplarische gebouwen. Dit onderzoek is in een afrondende fase beland. In de brief van 20 april jongstleden hebben wij u toegezegd dat wij u begin juni zouden informeren over de uitkomsten van dit onderzoek. De intentie was om de rapporten voor de zomer openbaar te kunnen maken en de eigenaren en de bewoners op de hoogte te kunnen stellen van de uitkomsten. NAM krijgt, zoals afgesproken, de rapporten ter validatie. Omdat de validaties door de NAM uitgebreider en inhoudelijker zijn dan verwacht kon worden, hebben wij nog niet de beschikking over de definitieve rapporten. Daarnaast verwachten we voor de zomer nieuwe informatie van het ministerie van EZ betreffende risicoinschatting en –normering. In de onderzoeksopzet is uitgegaan van de huidige, bij ons bekende, contourenkaart met de bijbehorende grondversnellingen (pga's). In de berekening van de mate waarin de constructies voldoen, is van deze contourenkaart uit gegaan. De verwachting is dat voor de stad Groningen de pga's in de nieuwe contourenkaart wijzigen. Zodra de nieuwe informatie en de status ervan bekend is, kunnen wij vast gaan stellen welke gevolgen dit voor de uitkomsten heeft. Wellicht zal dit tot de conclusie leiden dat de rapporten hierop moeten worden aangepast.

2. Openbare ruimte

In navolging op de scan op de exemplarische gebouwen gaan we de scans uitbreiden naar de openbare ruimte. Uit de door de NAM gedane onderzoeken is gebleken dat met name bouwelementen zoals schoorstenen, trapgevels en ornamenten tijdens een aardbeving een belangrijke bijdrage leveren aan de onveiligheid van de openbare ruimte. De komende periode gaan wij, als pilot, voor zo'n 90 gebouwen het aantal bouwelementen per pand inventariseren die mogelijk tijdens een aardbeving een risico vormen voor de openbare ruimte. Hiermee bouwen we kennis en ervaring op over de juiste wijze van inspectie en inventarisatie. De pilot zal in nauwe samenwerking met NAM en het Centrum voor Veilig Wonen (CVW) gaan plaatsvinden. Bij NAM zit op dit moment de inhoudelijke kennis. Met het CVW hebben we inmiddels overeenstemming dat zij de mogelijke 'hoog risico bouwelementen' (hrbe's) vanuit onze inspecties van de openbare ruimte (en ook vanuit de inspecties van de scholen) oppakken. Het CVW heeft een organisatie die hiervoor is ingericht. Momenteel zijn we bezig met de voorbereidingen, waarbij we reeds een eerste training van de NAM gehad hebben en een aantal sessies over het ontwikkelen van een risicomodel; daarnaast vinden de komende weken gesprekken plaats met het CVW om concrete afspraken te maken over de aanpak van mogelijke hrbe's.

3. Schoolgebouwen

In het kader van het scholenonderzoek onderzoekt Adviesbureau ABT Wassenaar voor ons ruim 90 schoolgebouwen in de gemeente Groningen. Het gaat om scholen

waarvan de gebouwen onder het economisch eigendomsrecht van de gemeente vallen. Hieronder vallen alle basisscholen, een aantal gymlokalen, speciaal onderwijs en in een aantal gevallen ook kinderdagverblijven (in pandig bij een school). Het onderzoek past in het plan van de gemeente om verschillende soorten gebouwen in de stad te onderzoeken op aardbevingsbestendigheid. Het gaat om een eerste algemene scan waarvan de verwachting is dat deze niet voor veel overlast zorgt.

De voorbereidingen zijn hiervoor in volle gang en de onderzoeken vinden zoveel mogelijk in de zomervakantie plaats. Gedurende het onderzoek zal regelmatig met ABT Wassenaar, die het onderzoek voor ons uitvoert, overleg plaatsvinden zodat we de voortgang kunnen monitoren. Daarna kijken schoolbesturen en gemeente samen welke ingrepen snel gedaan kunnen worden, en, als dat nodig is, welke schoolgebouwen als eerste een vervolgonderzoek krijgen. We verwachten u over de uitkomsten in het 4e kwartaal van dit jaar te kunnen informeren.

4. Verder onderzoek...

NAM heeft toegezegd onderzoek naar 500 gebouwen op aardbevingsbestendigheid in de stad te financieren. Deze toezegging is voortgekomen uit de zogenaamde 50-miljoenregeling. We hebben inmiddels een aantal overleggen met kinderdagverblijfsorganisaties en schoolbesturen van scholen gevoerd, die geen onderdeel vormen van ons eigen scholenonderzoek. De inzet is om ook deze gebouwen nader te onderzoeken op aardbevingsbestendigheid.

Bewonersbetrokkenheid

De gemeente Groningen heeft haar medewerking verleend aan een goed bezochte informatieavond die op 18 mei jongstleden in Engelbert plaatsvond. Aanleiding waren vragen die vanuit de Belangenvereniging Meerdorpen waren gesteld over de aardbevingen in relatie tot schadeafhandeling en de interim-regeling waardevermeerdering. Het voornemen is om vlak na de zomer samen met bewonersorganisaties medewerking te verlenen aan meer bijeenkomsten in de stad, te beginnen aan de oostzijde. Deze worden samen met bewonersorganisaties georganiseerd.

Het door ons ingezette wijkgericht werken met de gebiedsteams heeft een prominente rol bij het betrekken en informeren van inwoners over de aanpak van de gemeente Groningen binnen het aardbevingsdossier. Om verder inzicht te krijgen in de gevolgen van de aardbevingen voor de bewoners werkt de gemeente samen met de RUG, GGD, LifeLines en regio aan het opstellen van een onderzoeksagenda voor de regio. De Nationaal Coördinator Groningen stuurt het onderzoek aan. Omdat er al meerdere onderzoeken lopen, vindt nu onder meer een inventarisatie van het reeds beschikbare materiaal plaats. Daarin wordt zowel gekeken naar onderzoeken die bij gemeenten in het gebied, bij genoemde partijen als bij overige partijen al beschikbaar zijn en wat daarop aanvullend nodig is. Op basis daarvan wordt in overleg met betrokken partijen beoordeeld welke onderzoeken op korte termijn noodzakelijk en wenselijk zijn en welke onderzoeksvragen later in het proces aan de orde kunnen komen. Voor het gezondheidsvraagstuk wordt in ieder geval op korte termijn een keuze gemaakt omdat

de mogelijkheid bestaat aan te sluiten bij het LifeLines onderzoek. Dit moet begin juli helder zijn.

Veiligheid

Bij de aanpak bij met name zwaardere aardbevingen speelt de Veiligheidsregio een grote rol. Het maken van een incidentbestrijdingsplan voor aardbevingen is (nog) geen wettelijke verplichting. Toch heeft de Veiligheidsregio een incidentbestrijdingsplan aardbevingen gemaakt naar aanleiding van de beving in Huizinge. Na de beving in Garmerwolde is besloten om dat plan te actualiseren voor een stedelijke en industriële omgeving. De verwachte opleverdatum is december 2015. Daarna moet dit nieuwe plan geïmplementeerd en beoefend worden.

De Gemeentelijke Kolom Groningen (GKG) is verantwoordelijk voor de coördinatie van de gemeentelijke processen/ taken bevolkingszorg in een crisissituatie in de hele regio Groningen. De GKG is begin 2014 van start gegaan en moet eind 2015 volledig operationeel en voorbereid zijn. Onderdeel is het toetsen en oefenen op de situatie dat zich een aardbeving voordoet.

De gemeente werkt verder aan het aanpassen van haar eigen protocollen. Dit op basis van vernieuwde scenario's die door de Veiligheidsregio worden ontwikkeld. Het gaat daarbij primair om het gemeentelijke continuïteitsplan dat maatregelen bevat om het optreden van een verstoring of calamiteit te voorkomen en aan te pakken.

De gemeente Groningen is zelf verantwoordelijk voor taken op het terrein van bevolkingszorg (communicatie, ruimtebeheer, gebouwbeheer, milieubeheer). De bestaande draaiboeken en protocollen worden de komende tijd geactualiseerd. Wij werken daarnaast aan een overall-protocol voor calamiteiten waarbij er nog geen sprake is van een GRIP-situatie (waaronder kleinere aardbevingen). Daarmee zorgt het voor verbinding tussen de processen van de Veiligheidsregio, de Gemeentelijke Kolom Groningen en de interne gemeentelijke processen, waarbij er (nog) niet in een GRIP-structuur wordt gewerkt.

Duurzaamheid

Op 27 mei jongstleden heeft u tijdens uw raadsvergadering een motie ingediend. De motie heeft betrekking op het door u behandelde energieprogramma Groningen geeft Energie. U heeft ons verzocht om mogelijk te maken dat bij de aanpak van aardbevingsschade gelijktijdig energiebesparende maatregelen te nemen en hierbij de samenwerking tussen Groningen SLIM en het Centrum Veilig Wonen na te streven. Op dit moment zijn we bezig om te onderzoeken of de beoogde koppeling mogelijk is. Zodra wij weten of de motie uitgevoerd kan worden, wordt u hierover geïnformeerd.

Regeling vergoeding meerkosten aardbevingsbestendige nieuwbouw

Op 10 juni jongstleden hebben we u bij brief geïnformeerd over de start van de Regeling vergoeding meerkosten aardbevingsbestendige nieuwbouw. We zijn verheugd over deze afspraak, omdat de nu gemaakte afspraken de onzekerheden bij bouwers en investeerders wegneemt en dat is van groot belang voor onze stedelijke (bouw)economie. Zoals we u hebben gemeld verzorgt NAM de uitvoering van de

regeling, in elk geval tot 1 oktober aanstaande. Beoogd wordt de regeling na 1 oktober 2015 te vervangen door een nieuwe regeling die tot stand wordt gebracht door de Nationaal Coördinator Groningen. Ook voor de nieuwe regeling is het principe afgesproken dat redelijkerwijs toerekenbare meerkosten voor vergoeding in aanmerking komen. De komende tijd gaan we over de totstandkoming van deze regeling in nauw overleg met de Nationaal Coördinator Groningen.

Groninger Forum

Eerder dit jaar is besloten tot een bouwpauze van vier maanden voor het Groninger Forum. Deze termijn is op 11 juni jongstleden verstreken. In de afgelopen maanden is aanmerkelijke progressie geboekt op weg naar een oplossing, maar we hebben meer tijd nodig. De techniek is complex en het gaat om grote bedragen. Zo rond 1 juli verwachten wij er met EZ, NAM uit te zijn.

Financiële aspecten

Onder regie van de provincie Groningen zijn in mei 2015 door de gemeenten in het aardbevingsgebied de kosten over de periode 2013 tot en met april 2015 inzichtelijk gemaakt en is een doorkijk opgesteld voor de periode tot eind 2015. Op basis hiervan wordt een onderbouwde claim neergelegd bij het Rijk.

Het onderwerp aardbevingen is nieuw voor de Stad en kent onzekerheden. De kosten worden geraamd op 2,4 miljoen euro. Dit is exclusief overige extern (door de NAM) gefinancierde projecten en is meer dan de eerste raming van 2 miljoen euro begin dit jaar. Inmiddels ontstaat meer zicht en duidelijkheid over onderzoek en inzet. Belangrijkste verschil met de eerder afgegeven prognose is het opnemen van de ontwikkeling van een meerjarenprogramma Stad 'Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen'. Het totaalbedrag aan kosten uit deze prognose is doorgegeven aan de provincie Groningen met als doel deze op te nemen in de claim aan het ministerie van Economische Zaken. Veranderingen in de kosten, zowel naar beneden als naar boven, blijven we doorgeven aan het ministerie.

In het aanvullend bestuursakkoord is opgenomen dat een gezamenlijk onderzoek wordt verricht naar de effecten van de gaswinning op de financiële huishouding van gemeenten, provincie en waterschappen in het gebied. Dit moet leiden tot aanbevelingen en maatregelen om optredend financieel nadeel voor deze overheden weg te nemen. Deze afspraken moeten nog nader worden geconcretiseerd. Het Rijk heeft toegezegd na te gaan of er in gemeente- en provinciefonds een 'aardbevingsfactor' moet worden opgenomen. Ons uitgangspunt is dat onze kosten worden vergoed. Dit is nu al het geval bij de kosten die direct ten behoeve van de Nationaal Coördinator Groningen worden gemaakt.

Gaswinningsbesluit

De verwachting is dat het kabinet eind juni een besluit neemt over de gaswinning voor de tweede helft van dit jaar. Ook heeft de minister aangekondigd met nadere informatie te komen over risicoanalyses en risiconormering. Zodra dit in ons bezit is

zullen wij een reactie geven. Dit doen we in nauwe samenspraak met de andere gemeenten en provincie.

Gaswinningsbesluit

Op 10 maart 2015 hebben wij hoger beroep ingesteld tegen het door op 29 januari 2015 genomen besluit van de minister van Economische Zaken. Per brief bent u door ons op 12 maart hierover geïnformeerd. Wij hebben het bericht ontvangen dat de zitting op 10 september en mogelijk ook 11 september zal plaatsvinden. De kopgroep (gemeenten, provincie, waterschappen en de veiligheidsregio) is bezig om dit gezamenlijk voor te bereiden.

De verwachting is dat het kabinet eind juni een nieuw besluit neemt over de gaswinning voor de tweede helft van dit jaar. Dit gebaseerd op nieuwe informatie over over risicoanalyses en risiconormering. Zodra het nieuwe besluit openbaar is gemaakt zullen wij een reactie geven. Dit doen we weer in nauwe samenspraak met de andere gemeenten en provincie.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink